

Iktatószám: 36/1/2018/KGY

Tárgy: Válasz miniszter úr MTA 190.

Közgyűlésének tagjai számára írt
levelére

Melléklet: 1 db

**Palkovics László miniszter úr részére
Innovációs és Technológiai Minisztérium**

Budapest

Honvéd utca 13-15.

1055

Tisztelt Miniszter Úr!

A Magyar Tudományos Akadémia 190. Közgyűlése 8/2018. (XII. 6.) számú határozatával az Akadémia Elnökségét kérte fel arra, hogy Miniszter úr 2018. december 6. napján az akadémikusokhoz intézett, a Közgyűlésen felolvasott levelére választ adjon. Az Elnökség 2018. december 18-ai ülésén megtárgyalta és kialakította az MTA álláspontját.

A Magyar Tudományos Akadémia sajnálattal vette tudomásul, hogy Miniszter úr nem vett részt a Közgyűlésen. Miután az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) elképzeléseit a Magyar Tudományos Akadémia csak vázlatos formában ismerhette meg, a Közgyűlés résztvevői várták Miniszter úr személyes tájékoztatását, amelyben bemutathatta volna „a jövőbeni strukturális és finanszírozási modellt”. Erre azonban nem került sor, így az MTA továbbra sem ismeri a koncepciót és a „jelenleg zajló átalakítás” szakmai érveit, a szükséges hatásvizsgálat módszertanát és eredményeit, illetve a tervezett intézkedések tartalmát és ütemezését.

Az „egész magyar kutatási és innovációs ökoszisztéma optimalizálásáról”, különös tekintettel az Akadémiára vonatkozó tudományszervezési és finanszírozási koncepcióról szóló miniszteri tájékoztatás elengedhetetlen az eredményes együttműködéshez.

A Magyar Tudományos Akadémia mindezek fényében nem ért egyet Miniszter úr azon állításával, hogy a Közgyűlés tagjainak kiküldött anyagok „alkalmatlanok arra, hogy érdemi tárgyalást folytassunk”, valamint hogy „nem reflektálnak arra az ügyre, amely előttünk áll”. *Az MTA koncepciója a tudomány szerepére a hazai innovációs rendszer megújításában – az ITM munkaanyagának figyelembevételével* című dokumentum tömören, világosan és közérthetően összefoglalja az Akadémia álláspontját. Az MTA elvárta volna, hogy a Miniszter úrnak is megküldött dokumentumra az MTA elnöke és Közgyűlése az akadémikus minisztertől érdemi választ kapjon.

Az MTA ezért továbbra is várja Miniszter úr érdemi válaszát az MTA koncepciójára, kész annak megvitatására.

1051 Budapest, Széchenyi István tér 9. (1245 Budapest, Pf. 1000)

Telefon: +36 1 332-7176, +36 1 331-9353 / Fax: +36 1 332-8943 / E-mail: elnokseg@titkarsag.mta.hu / www.mta.hu

A közös gondolkodás alapját az adhatja, hogy Miniszter úr is elismeri az Akadémia kutatóintézetekben folyó tudományos munka magas színvonalát. Ahogy az MTA Elnökségéhez 2018. szeptember 11-én eljuttatott, a *Technológia – Innováció – Kihívások – Válaszok – A hazai KFI rendszer finanszírozási és intézményrendszerének az átalakítása* című minisztériumi munkaanyag 27. oldalán megfogalmazza: „a Magyar Tudományos Akadémia és kutatóintézeteinek teljesítménye kiugró: mind produktivitásban, azaz mennyiségben, mind idézettségben, azaz hatásban”. Az MTA ebből kiindulva az előrelépést a hagyományosan kiváló alap kutatás megerősítésében és a K+F+I rendszer másik két pillérének, az alkalmazott kutatásnak és a vállalati innovációnak a fejlesztésében, illetve a közöttük vezető hidak megerősítésében látja.

Az MTA elsődleges céljának tekinti azt, amit Miniszter úr a levelében összefoglalt, azaz „a hazai kutatás-fejlesztési és innovációs rendszer jobbá és hatékonyabbá tételét, modernizálását”. Ebben a folyamatban az MTA partner kíván lenni. Teszi ezt annak a felelősségének a tudatában, amelyet a hazai tudományosság szolgálatában immáron közel kétszáz éve visel. Meggyőződésünk azonban, hogy a hazai kutatás-fejlesztési és innovációs rendszer komplex átvilágítása nélkül a teendőket nem lehet meghatározni. Így az MTA intézethálózatának az egész K+F+I rendszerből kiragadott átstrukturálása sem valósítható meg.

Az Akadémia – ahogy ezt a Közgyűlés is megerősítette – továbbra is kész arra, hogy az MTA elnöke, illetve az innovációért és technológiáért felelős miniszter által létrehozott paritásos Kutatóhálózati Tudományos Elnöki Bizottság konszenzusos határozatának megfelelően szakmai alapú, a nemzetközi sztenderdeknek megfelelő átvilágítással felmérje kutatóhálózatát. Ennek a felmérésnek a megállapításai nyomán vállalja azt is, hogy a szükségesnek ítélt szerkezeti változtatásokat végrehajtja.

A hazai K+F+I rendszer szerkezeti átalakítása véleményünk szerint nem jelentheti az akadémiai kutatóhálózat szétdarabolását. Egy ilyen lépés nem szolgálna sem a magyar tudományosság, sem az ország javát. Az MTA véleménye szerint szoros és széleskörű kapcsolatokra, hatékony együttműködésre lenne szükség az érintett szereplők között mind a felfedező, mind az alkalmazott kutatások, mind pedig az innováció hazai fejlesztése érdekében. Minderre már a 2016-ban megkötött MTA - EMMI megállapodás is megfelelően utalt. A Közgyűlés megerősítette, hogy minden kutatóközpontban és önálló kutatóintézetben továbbra is három alapeladatot kell ellátni: alapkutatást, alkalmazott kutatást és társadalmi szolgáltatásokat. Ezeket a feladatokat a közös tudományterület köti össze, ami lehetővé teszi a meglévő infrastrukturális és személyi kapacitások hatékonyabb bevonását az innováció folyamatába.

Miniszter úr is kiemeli a levelében, hogy a folyamatban lévő átalakítás „átmeneti időszakában is” lehetővé kell tenni az MTA zavartalan működését, hiszen – amint írta – „érték nem veszhet el”. Ezzel a megállapítással az Akadémia mélyen egyetért. Ugyanakkor az értékek megőrzésével szöges ellentétben állónak tekinti, méltatlannak és jogellenesnek tartja Miniszter úr azon szándékát, hogy a kutatóhálózati átvilágítás alatt az intézmények működéséhez szükséges alaptámogatás egy részét visszatartja. Az MTA jogilag megalapozatlannak tartja azt is, hogy a kutatóhálózatban határozatlan idejű kinevezéssel dolgozó közalkalmazottak bérét és a kutató munkához szükséges eszközöket, az infrastruktúrát pályázati úton biztosítsák. Az Akadémia vezetése az elmúlt hónapokban számtalanszor kifejezte aggodalmát a kutatóhálózat 2019. évi törvényes működésének ellehetetlenülése miatt, a felvetett problémákra azonban még válasz sem érkezett. Az MTA ezért ismét felhívja Miniszter urat,

sürgősen intézkedjen a jogszabályoknak megfelelő kutatóhálózati finanszírozás helyreállítása és ezáltal a kutatások zavartalanságának biztosítása érdekében. Az okozott kár már most is érzékelhető, és a fiatal tehetségek gyorsuló elvándorlásában is mérhető lesz, ami nehezen hozható helyre. Mindezek ellenére az Akadémia továbbra is bízik abban, hogy egyetlen kutatóintézetben sem áll le a munka 2019. január 1-jétől az üzemeltetési költségek fedezetének hiánya miatt.

Az MTA nem ért egyet a Miniszter úr levelében és nyilatkozataiban megfogalmazott elképzelésekkel az MTA köztestületének és a Magyar Tudományos Akadémia tagjainak a kutatóhálózattól történő szétválasztásáról, amikor azt írja: „a kialakult vita semmilyen módon nem érinti a köztestületet”. A legkiválóbb tudósok szakmai felügyeletét a kutatóhálózat fölött jelentős értéknek, a minőségbiztosítás fontos elemének tekintjük. Az akadémiai kutatóhálózat ugyanolyan elválaszthatatlan része a Magyar Tudományos Akadémiának, mint a szűkebb értelemben vett köztestület. Az Akadémia legfőbb döntéshozó testülete, a Közgyűlés jogszabályokban biztosított, kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a kutatóhálózat sorsát alapvetően meghatározó döntéseket illetően.

Az MTA álláspontja az, hogy nem létezhet eredményes és jövőbe mutató kutatás a kutatás-fejlesztési és innovációs rendszer valamennyi szereplőjének szoros, az alapfeladataikat szem előtt tartó együttműködése nélkül. Nem értünk egyet a párhuzamos kutatások megszüntetésére irányuló törekvéssel sem, miután észszerű keretek között ez teremtheti meg a versenyt, ami a tudományos életben ugyanúgy fontos, mint a gazdaságban vagy akár a sportban.

Az MTA Közgyűlése 89,1%-os többséggel, 5,5%-os nemleges és 5,5% érvénytelen szavazat mellett fogadta el *Az MTA koncepciója a tudomány szerepére a hazai innovációs rendszer megújításában – az ITM munkaanyagának figyelembevételével* című dokumentumot, s az MTA ennek szellemében dolgozik tovább. A Közgyűlés támogatja a paritásos Kutatóhálózati Tudományos Elnöki Bizottság valamennyi határozatát. A szakmai álláspontok további egyeztetésére e bizottság megfelelő fórum. Az Akadémia a továbbiakban is kiveszi a részét a K+F+I rendszer megújításában.

A Közgyűlés támogatja az MTA elnökének erőfeszítéseit az Akadémia és kutatóhálózata integritásának megőrzésére. Meghívjuk Miniszter urat egy az MTA kutatóhálózat jövőjét érintő szűk körű megbeszélésre, és felkérjük, hogy az MTA Elnökségének egyik következő ülésén ismertesse az országos K+F+I rendszerrel kapcsolatos koncepciójának részleteit. Osztjuk Miniszter úr törekvését a kialakult helyzet sürgős rendezésére.

Budapest, 2018. december 18.

a Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége